

Szerkesztőség:

Pelső-utca 1. sz. II. emelet

Bérmontellon leveleket csak ismét
késztől fogadunk el.
Készíteteket vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:

Pelső-utca 1. sz. (Ungerleider Albert
könyvnyomdájában.)

Hirdetéseket díjazás szerint.

Egyes nap 5 kr., hónap- és vasár-
nap utáni szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen határán és ünnepek után is.

Előfizetési árak:

Helyben hához hordva.

Egész évre	12 frt
Fél évre	6 frt
Negyed évre	3 frt
Egy hónapra	1 frt

Videkre postán küldve:

Egész évre	14 frt — kr.
Fél évre	7 frt — kr.
Negyed évre	3 frt 50 kr.
Egy hónapra	1 frt 20 kr.

Hirdetéseket helyben ártandók.

Százalékot nem adunk.

Függetlenségi-kör.

Arad, november 9.

A vidéki politikai pártkörök lejárták magukat. A magyar vidéki városok népessége s a politikai életnek bizonyos tekintetben való túltengése okozta ezt nagy részben.

Nincs elég ember a vidéki városokban arra, hogy két-három társadalmi kaszinón kívül, még egy kizárólag politikai pártkaszinót is fenntartsanak, életrevalóvá tegyen. De más részről a legtöbb városban a józanabb elemek határozottan megunták a szertelen politikálást, mely ide s tova még az időjárásból is képes lesz pártpolitikát csinálni. A derűborúra való politikálásnak ugyanis nagyon sok ember megadta már Magyarországon az árát: megsínylette a foglalkozása s keservesen megérezte a keresete, mit irodájában, műhelyében érvényben tartani elmulasztotta.

A vidéki pártkörök létjogosultságát különben is eléggé kérdésessé tette az a körülmény, hogy tulajdonképpen ak-czióját csak a választások közvetlen idejében fejthette ki, mert a mit azelőtt művelt, az rendszeren csak kárára vált a városi közélet általános közösségének, a mennyiben közgyűlések és bizottságokba belevitte a politikát.

Volt alkalmunk már egy esetben határozottan hangsúlyozni, hogy a városi érdek nem pártérdek és a politikának semmi köze a városi közélet nyilvánulásához. Ez a felfogás csak kölcsönös bizalmatlankodás, hogy ne mondjuk **titkoskedésre** vezetne a város legfontosabb érdekeinek tárgyalásainál is. A legszigorubb érettsége minden pártnak éppen abban nyilvánul, hogy a városi közgyűlési tereméből minden politikát kiküszöböl és onszetlen mértékkel bánik el a tárgyszorozat minden tételének elbírálásánál.

Ez ma az általános felfogás és ak-czeptálva van a provincia minden magasabb nivón álló közgyűlési termében. Annál inkább sajnosan tapasztaljuk,

hogy ezen általános nézetnek az aradi függetlenségi párt nem hajlandó hódolni és a tegnapi függetlenségi-kör alakuló gyűlésén a leghatározottabb alakban kifejezést is adott ennek. A pártnak csaknem valamennyi szónoka e felfogásra bázisozta felszólalását, mintha csak félreismerhetlenül demonstrálni akarták volna, hogy igenis, mi, a függetlenségi párt jövőre feltétlenül mint politikai frakció fogunk eljárni a városi érdekekkel szemben.

Nincs semmi kifogásunk az ellen, ha a függetlenségi párt per excellence pártként alakít a saját kebeléből, de gondolják meg ott a másik oldalon, hogy hova fog vezetni, ha a politika szenvedélye kapja hullámainra a városi érdekeket és ha ezt elgondolták, ugyan tekintsenek egy kissé a dolog mélyére és mondják meg őszintén, hogy hova lesznek azok a bizonyos városi érdekek, ha azokat egy párt mindig a saját felfogása és tagjainak érdekei szerint igyekszik majd tüzzel-vassal keresztül vinni látni.

Megvalljuk őszintén, hogy nem tartjuk volna felszólalás tárgyává az egész pártkör alakulását, ha a tegnapi ülés referatájában olyan határozottan nem láttuk volna hangsúlyozva mindenben és mindenekfelett a párteljárás szükségességét és betartását. Így azonban óva intjük az Arad város javát igazán szívtőn viselő nagy többséget, hogy tartózkodjanak — mindezek dacára — a politikát a közgyűlési és bizottsági termekbe vinni, mert ez az áldatlan irány egyetlen egy város életében sem szült még údvös, közmegelegedésre vezető intézkedéseket.

Régi álláspontunknak adva így kifejezést, most nem tartózkodunk annak a felemlítésétől sem, hogy Múlek Lajos dr., Arad városnak több ízben volt követjelöltje, a tegnapi pártgyűlés folyamán épés hangon kelt ki Falk Miksa Arad város képviselőjének működése ellen. Múlek szerint Falk „a kormány

szekerét a város érdekeinek rovására tolja” és „titkos tanácsosi rangokat juttat egyiknek-másiknak.”

Nem vagyunk abban a szerencsés helyzetben, hogy Múlek urat tisztán megértjük, mit akar mondani ezzel a famózus „titkos tanácsos” kifejezéssel, de azt bátran és egész nyíltan kimondhatjuk, hogy Múlek ura ráért volna egy kis tanács arra nézve, hogy arról a Fálkról, a ki annyit tett Arad városáért eddig is, ne nyilatkozzék minden ok nélkül a kiesinyeskedés e jellemző hangján, mert esetleg nagyon hamar kaphat czáfolatot a saját pártjának akárhány tagjától.

Magán a „Kossuth”-hoz címzett korcsmában tartott pártértekezleten — mint függetlenségi hívektől halljuk, — meglehetősen mérsékelt lelkesedés uralkodott és a pártnak olyan neves tagjai, mint Reichel Ferenc és Arkay Kálmán, meg sem jelentek.

Sapientia eat . . .

A dunaszerdahelyi választás. A képviselőház IV. bizottsága csütörtökön délután 4 órakor Ivánka Imre elnöklete alatt tartott ülésében megkezdte a Krausz Lajos Dunaszerdahelyen megválasztott képviselő választása ellen beadott kérvény tárgyalását. A választást védők képviselőitén Róbiasek József, a kérvényezők képviselőitén Králik Lajos fővárosi ügyvédek jelentek meg.

Lőrinczy György kiküldött vizsgálóbiztos telovasta a vizsgálat eredményéről jelentést, melyből kitűnik, hogy a vizsgálóbiztos 230 tanult hallgatónál ki. A tanuallomásokból teljesen konstatálható az, hogy nemcsak a Krausz és Keglevich, hanem a Bartal párt is egyforma eszközöket használt a választásnál. Mindhárom pártnak egész nyíltan előre meg volt ígérve a fuvar és napidíjak megfizetése és csak a megígért összeg mennyiségében volt közöttük különbség, valamint abban, hogy egyik előre, a másik a választás után fizette ki a megígért összeget és hogy a Krausz-párttól az előre megígért összegről biztosítékul váltó vételt. Következett ezután a tanuallomásokról felvett jegyzőkönyvek felolvasása, melyekből kitűnik, hogy a választók nem tiltakoztak egymás előtt, hogy pénzt kaptak, sőt,

midőn az egyik párt szavazóit fizette, a másik párt választói is ott voltak és a kapott pénzt együtt itták meg a korcsmákban. A 230 tanu allomásáról felvett nagyterjedelmű jegyzőkönyvek felolvasása után Ivánka elnök a tanácskozás folytatását másnap délelőtt 10 órára halasztotta.

Választási mozgalom. A kézdívasárlói kerületben, hol az elhunyt Kemény Gábor báró helyére új képviselőt választanak, más jelöltek emlegetnek, mint a kikről eddig szólt a hír. Pártunk jelöltje Nemes János gróf, míg a mérsékelt ellenek Bethlen Gergely gróftól lepteti fel. A függetlenségi párt, legújabb hírszerint, Enyedi Lukácsot akarja felleptetni.

Változás a diplomáciai karban. Az osztrák-magyar monarchia kopenhágai követe: Frankenstein Károly báró nyugalmába lép. Utóda a „Frederik”-nak, Trauttenberg Konstantin báró, berni osztrák-magyar követ lett, Frankenstein báró 1855-ben lépett a diplomáciai pályára. 1864-ben a régi német szövetségi elnök követség mellé rendeltetett ki Washingtonba, később rendkívüli követ és meghatalmazott volt Drezdában, majd pedig Kopenhágában. A belső titkos tanácsoságot 1885-ben kapta.

MEGYEI KÖZÜGYEK.

— Aradmegye közigazgatási bizottságának rendes havi ülése. —

— november 9.

Aradmegye közigazgatási bizottsága ma délelőtti tartotta rendes havi ülését. Fábrián László főispán elnöklete alatt jelen voltak: Ormos Péter alispán, Szathmáry Gyula főjegyző, Lőcs Rezső kir. adófelügyelő, Párizs György kir. ügyész, Vannay Károly arvaszéki elnök, Pálffy József kir. főmérnök, Lőcs Rezső Károly dr. főorvos, Jónassky Árpád kir. tanfelügyelő, Bányai Albert báró, Vassárhelyi László, Nachterbél Odón, Golds János, Simon Jenő, Dániel Gergely, Barkaszy Kálmán, Takácsy Sándor dr., Kabdebó Kálmán főjegyző, Párizs Gábor, Bányai István báró és Ottlik Géza jegyzők és Dálnoky Nagy Lajos főispáni titkár.

Fábrián László főispán az ülést a bizottsági tagok üdvözlésével megnyitván, olvastatták a székfoglaló jelentéseket.

Alispán jelentése szerint a megye te-

rületén a vagyonbiztonság a múlt hó folyamán 15 esetben, a személybiztonság pedig 1 esetben zavartatott meg. Tűzeset volt 21 esetben, 17 községben. A tűzkár összesen 20659 frt, melyből biztosítva velt 15619 frt érték.

Arvaszéki elnök jelenti, hogy szeptember hórl hátralek volt 2322 drb, ehhez érkezett a múlt hóban 1796 drb, összesen feldolgozás alatt állott októberben 4118 gydarab, ebből elintéztetett 2228, hátralekban maradt 1890 darab.

Adófelügyelő jelentése szerint október hóban állami adóban befolyt 186066 frt, hadmentességi díjban 17928 frt, az eredmény a múlt év hasonló szakához képest az állami adónál 15243 frttal, a hadmentességi díjnál 644 frttal kedvezőbb. A folyó évi január-októberi időszakot az 1887 év ugyanezen időszakához hasonlítva a bevétel állami adóban 50378 frttal, hadmentességi díjban 2370 frttal több volt.

Kir. főmérnök jelenti, hogy a kaviesszállítás a megyei utakon folyamatosan van: az utak állapotai általában kielégítő. Posta- és távirdekben bejelentett tárgyat képező körülmény a múlt hó folyamán elő nem állott.

Kir. ügyész előterjeszti, hogy a központi fogházban a múlt hó folyamán letartóztatott volt 114 férfi, 11 nő, összesen 126 egyén. Ezek közül jogérvényesen elítelt volt 87, felebezések alatt állt 15 egye, vizsgálati fogoly 33. Munkával foglalkozott 35 fogoly.

Főorvos jelentése szerint az egészségügyi állapotok a múlt hóban kielégítő volt. Halálozás 13-al kevesebb fordult elő mint az előző hóban. Az egészségügyi állapota kedvező volt.

A székfoglaló jelentései tudomásul vétettek.

Az alispáni jelentése felolvasása után Barakassy Kálmán azon megjelölést teszi, miképp úgy tapasztalja, hogy a Borszeg vidékén történő számos tolvajlasi esetről nem teljének meg rendezésére a jelentések. Ezen vidék nagyon rossz lábon álló közbiztonság érdekében ajánlja, hogy felirat intézkedést a miniszteriumhoz a sendőrádó és őrszolgálatok iránt, nehogy később katonai kirendelést kelljen érn. Vassárhelyi László és Ormos Péter alispán partoló felszólalása után az indítvány elfogadotván, a miniszteriumhoz íly értelemben felirat fog intézteni. Egy idejleg megbeszélte a megye alispánja, hogy az illető községek előjárólól kérjen jelentést arról, hogy eleget tesznek e azon megyei szabályrendeletnek, mely szerint rovtól előléti egyének császáruk és páztoroknak nem alkalmazhatók. E vidéken ugyanis a lopások nagyon napi rendszerességgel történnek és a pásztorok sok helyütt cizmoraszásban vannak a tolvajokkal, azért nem lehet sok tolvajlasi esetet kideríteni.

R-Világos községben 721 frt állami állami adó után járó községi adó a filoxera által okozott kár alapján, Ottlik Géza községében 60 frt közmunkavált-

Az „ARADI KÖZLÖNY” tárczája.

(November 10.)

Látszat és való.

(Regény öt könyvben.)

— Az „Aradi Közlöny” számára németből fordította: —

DENISE.

Negyedik könyv.

I.

(47-ik folytatás.)

— Ez fellemellen, valóban kellemetlen, de önnök igazán van, gróf ur, én az ön helyében épen úgy cselekedném. Egy előkelő férfinak mint ön, óvnia kell tekintélyét. — Az öngyök néhány pillanattal gondolkodott, miáltal nyugtalanul bábrált óralánczával s majd a falra, majd Bodora nézett, a ki nyugodtan várta, hogy fejezze be mondatát.

— Es tegyük fel, — folytató Barnauer, — úgy lenne, a hogy ön sejtí, gróf ur, utazna ön ebben az esetben? Egy szeretet megérdemli a másikat és ha ön önnök elárulom azt, a mit tulajdonképpen nem szabadna, akkor tudnom kell, hogy a gróf ur körülbelül hogyan . . .

— Minden szószaporítás nélkül igen vagy nem, máskülönben nem adhatok semmi választ.

— Nos hát — kiáltott az öngyök fölgyorva ültéből — ha ön beszélni készített, megérezem az ön kedvért adott szavamat és elárulok mindent. A fiatal Bach ur, a ki nagyon szereti hugát és egészen magán kívül van annak kedélyállapota végett, elhatározta, hogy testvércéért megteszi azt, a mit saját magátért nem tett volna soha és ön ezért nem fogja kevésebb becsulni a bányát. Nézze ő azt, mint busol és emésztí magát a hoga? O úgy gondolja, hogy Ida titokban szereti a gróf urat és a gróf ur is talán viszont szereti, csakhogy bízkesége nem engedi, hogy nyilatkozzék, mert szegény. Mi is éppen ilyen bízkesék legyünk, mert gazdagok vagyunk és ezért hagyjuk

meghalni a szegény kisasszonyt? Nem, — mondá — ez nagyon kegyetlen volna! mert mitféle büszkeség és becsulatlanság az, a mely az embereket halálra kinezta! Ide azután megbízott engem, hogy utazzam ide és minden díszkreációval áruljam el a dolgot a gróf urnak.

— Nos, akkor mondja meg felhatalmazójának, — válaszolt Bodo, — hogy Reinstein gróf ugyan szegény, de nem elég becsutelen, hogy személyét egy kereskedelmi cziklé adja át. Ott van az ajtó — hagyjon el.

Az öngyök egy pillanattal egészen megdermedve állott ezen meglepő fordulat következtében.

— De gróf ur, — dadogá végre, — ön talán csak nem — ön nem fogja félreérteni az én és a fiatal Bach ur jó szándékát —

— Kifelé! — kiáltott szikrázó szemekkel Bodo. — Azonnal!

Kéze parancsolólag mutatott az ajtóra. Az öngyök egy pillanattal még habozott, azután gyors mozdulattal felvette kalapját és szó nélkül hagyta el a szobát.

Bodo kezével a homlokát simította és keserű mosoly vonult el ajkain.

— Tehát még ezekben az emberekben is tévedtem, — mormogá. Azután kezébe vére a megkezdett levelet, szász darabra tépte azt és a tűzbe dobta.

III

A tél ebben az évben a legkellemetlenebb oldalról mutatkozott a fővárosban, a sötét felhők, melyek beborították az égboltot az akadémia hór és esőtömegeket küldtek az utcákra és hetekig nem tudott bár egy angara is a szélidéli napnak áthatni a sűrű boltozatot, mely a házak felett lebegett.

A fővárosiak azonban tudták magukat kárpótolni a rossz időjárásért. A minden emberrel születt világgosságot szeretőnek annál inkább vonzotta őket a színházba, hangverseny- és bálotermekbe, melyeknek fényes csillárjai száz száz lángával némileg elfeledtette velük a mindent éltető nap sugarak hiányát Szakemberek azt állították, hogy még egy szezon sem sikerült olyan fényesen, mint ebben az évben.

Ama nevezetes báljéjjel óta a tanácsos családjában valami vízársós hangulat uralkodott, mely a kedélyes családi életet teljesen fenyegetett. Robert már alig volt látható, csak akkor jelent meg, a mikor társaság volt és akkor sem beszélt atyjával többit a szükségéről, hogy tartentára a kúlió lázatot. Ida egyszerre nagy előzetetot mutatott zajos mulatságok iránt, egy ünnepélyből a másikba, egy estélyről a másikba futott és ha egyszer kénytelen volt egy napot otthon tölteni, akkor bágyadt és lehangolt volt és oly szeszélyeket mutatott, a mit a tanácsos eddig még nem vett észre rajta.

A tanácsosné már régen elfelejtette az orvos rendeleit vagy sokkal kényelmesebb volt, hogy azok szerint éljen, dacára ennek azonban Fritzen minden nap meg kellett jelennie, mert a képzelt beteg azt állította, hogy az orvos jelenléte egy mag sokat járul az ő megnyugtatóssához. Nagyon bágyadtan érezte magát a sok bál és estélyért kellett meglátogatnia és annál inkább aggodott egészségeért a szünetekben, őrizte a szobát és csak akkor hagyta azt el, ha új társadalmi kötelességek kényszerítették rá. Ily viszonyok közt még a tanácsos kedélye sem tartott ki; hanem időnkint ingerült hangulattá változott, mely állapotában nem igen lehetett vele kijönni. Ugy látszott, hogy az egyetértés és kedélyes viszony teljesen eltűnt a tanácsos családjából.

Ekkor érkezett meg Jane és átváltoztatta a dolgot. Vele egy barátja és közvetítő szellem jött a házhoz. Ida viharos örömmel fogadta barátját és azonnal lemondatta a következő napi meghívásokat, hogy egy ideig szíve, kedve szerint beszélhesse ki magát. Jane még nem volt három napig új otthonában és már is megnyerte mindenkinek vonalmát. Jól értett ahhoz, hogy a tanácsos jóvalis hangjába és darabos kedélyé beszéd módjába beleélje magát, óráhosszakig tudta hallgatni inghatlan türellemmel a tanácsosné betegségi történetét és szépsége által oly tartós benyomást gyakorolt Robertre, hogy az ismét kezdett családijához közeledni. — Ezentúl többször töltötte otthon az estéket, társalgva

és mulatva Jane-al, a kinek minden lehető előzetekeséget tanusított. Ki is kérte magának, hogy a szép vendégnek s Idának megmutathassa a főváros nevezetességeit. Atyjával kibékülés azonban nem történt, úgy látszott, mintha szándékosan kerülne minden magyarázatot, a mi ismét üzleti kritikára adna alkalmat annak; egyáltalán egész lénye az utolsó időben oly nyugtalanúságot és kapkodást árukt el, mi csak a Jane jelenlétében tűnt el.

Délelődt járt az idő, Robert fel a alá sétálgatott irodájában, néha nyugtalan tekintet vetve az órára, mintha várna valakit. Rövid idő múlva megállott az íróasztal előtt, melyen a nagy kassakönyv nyitva fektet és kezébe támasztva fejét, mormosította zsemeit a számokkal borított lapokra, miközben arca mind aggodalmasabb és komorabb lett. Így találtá őt Barnauer, a mikor az irodába lépett.

— Nos? — kérde Robert felpattanva. Az öngyök vállat vont sajnálkozó arccal.

— Tehát semmi? Épen semmi! — kiáltott Robert, összeszorított öklét homlokához nyomva és azt nehezen lecsapva azután a könyvre. Nos, akkor nem marad egyéb hátra, minthogy az északnyugati-veszt-részvényeket a tőzsdére hozzam, bár mi legyen is belőle.

— Az istenért Bach ur, ne hamarkodja el a dolgot — szólótt ijedten Barnauer. Ha ön ilyen vigyázatlan lépést tesz, tönkre teszi az egész vállalatot és saját magát. Hallgasson egy okos szóra egy régi üzletember től, a ki többször volt már ugyan olyan zavarban mint ön és mégis mindig újra a felszínre jött. Ha ön most egy csapásra szór négyezer ezer márkára szülő részvényeket a tőzsdére, akkor az egész világ figyelmes lesz, úgy sincs valami nagy bízárom az északnyugati vasút iránt és mihelyt mi, mint alapítók tesztünk túl a részvényeken, akkor a közönség mindjárt azt gondolja, hogy a dolog rosszul megy, mindenki gyorsan tul tesz a papírokon, ezek elarasztják a piaztot, a folyamok hirtelen felszállanak — és mi azután patkolhatunk. Nincs szükségem, hogy olyan férfinak mint ön, azt mondjam, hogy tartanak szorosan a részvényeket, hogy

ezáltal művésziiesen emeljük a folyamokat. — Azután, ha már látjuk, hogy magasabbra nem lehet szállítani, akkor ideje a papírokat a tőzsdére hozni és legyenek azok csak egyszer a közönség kezében, akkor bekövetkehet a tönk, mi köztünk hozzá. Ön azonban meggondolatlansága által most elrontaná az üzletet.

— Nem tudok másként segíteni magamon — válaszolt ingoktató Robert. Hitelem a birodalmi banknál ki van merülve, tökéim a legkülönbözőbb vállalatokban vannak angazálva, az északnyugati vasút, a melyre utolsó reményemet helyeztem, a tőzsdén és a közönség körében érthetetlen bizalmatlansággal találkozik és most a Viktoria-bányászatnak is bukniia kellett! Ezen váratlan esemény által nehéz csapás éri engem és sürgősen van szükségem négyezer ezer márkára. Képes ön, nekem ezt kéz alatt megszerezni, akkor jói van. Ha nem . . .

— Hogy tegyem azt? Ön lehetetlent kíván. Megtettem, a mi tölem kitelt, a mi nem megy, az nem megy. Mindenki azt mondja, hogyha a gazdag Bach ur zavarban van, miért nem használja fel hitelét? De ha már nincs többé hitele, akkor óvakodni fogok, hogy ne reszkirozzam pénzemet a kellő biztosíték nélkül. Ön önnök előre mondtam, hogy ez így fog történni. Szerenzen jó alapot, és én diszkretilt kerlek anyoi pénzt, a mennyit csak kíván, de ne rontsa el nekünk az üzletet az északnyugati vasutal, mert így önönmagának szegi a nyakát és másoknak is. Csak jó akkor, hogy ismerem az ön szándékait és ezután intézkedhetem. En nem akarok megakadni a papírjaimmal; ha ön megmarad oktan tervnél, ezzel kényeszerit engem, hogy önt megelőzzem és azonnal kibocsá sam részvényemet. Akkor ön már ugy is kárban van. Előre mondom önnök, a mig ideje van még a megfontolásra.

— Ez az eljárás örvével! — vicsorgatta fogait Robert. Azért tettem önt bíralmamra, hogy ön felhasználja helyzetemet. Azonban én tudtam, kihez fordultam és mit várhatok öntől.

(Folytatás következik.)

